

København, 15. august 2022

Høringssvar vedrørende:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed)

Kirkens Korshær takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Indledningsvist bifalder Kirkens Korshær målsætningen om at reducere antallet af mennesker i hjemløshed markant og gøre op med langvarig hjemløshed. Kirkens Korshær deler denne og er positiv overfor mange af de ændringer, der lægges op til med lovforslaget.

Kirkens Korshær har dog en række bekymringer ift., hvad lovforslaget kan have af betydning for det enkelte menneske i hjemløshed og selvbestemmelsen, som vi mener bør være et nødvendigt fokus i indsatsen. Vi skal med andre ord grundlæggende ændre forståelsen af, hvad opgaven er; så udgangspunktet bliver den enkeltes behov og ikke systemets ydelser.

Forslaget er kulminationen på mange års arbejde – og er sammen med de øvrige lovændringer, der følger af den politiske aftale – en ny måde at tilgå kampen mod hjemløshed. Der er ingen tvivl om, at der er behov for nye veje, så hjemløshed i Danmark bliver en saga blot.

Nedenfor følger vores bemærkninger til forslaget. Opsummerende anbefaler Kirkens Korshær, at:

- mennesker i hjemløsheds selvbestemmelse ift. leverandør af bostøtte gøres til en rettighed
- mennesker i hjemløshed får høj grad af indflydelse på placering, karakter mm. af egen bolig
- kommunerne får statsrefusion for bostøtteindsats efter den nye §85a for alle borgere i målgruppen
- det sikres, at kommunernes tildeling af bostøtte tager udgangspunkt i den enkeltes behov for støtte frem for den kommunale økonomi

Både de positive elementer og bekymringspunkterne udfoldes i det følgende med udgangspunkt i de fire forslag, lovforslaget indeholder. Efterfølgende fremføres en række bekymringer for problematikker, lovforslaget ikke berører, men som kan være afgørende ift. at få mennesker ud af hjemløshed og gøre op med langvarig hjemløshed. Det gælder fx mellemkommunale forhold, økonomiske vilkår og manglen på egnede boliger.

Bostøtte til borgere i hjemløshed med særlige sociale problemer

Kirkens Korshær er positive overfor, at det som led i udarbejdelse af handleplanen findes hensigtsmæssigt at tage stilling til borgerens eventuelle ønske om, at boformen efter §110 optræder som leverandør på hele eller dele af bostøtten til borgeren, ligesom det kan indgå, om boformen efter §110 på anden vis kan støtte borgeren i overgangen til egen bolig.

Kirkens Korshær finder det dog ikke kun hensigtsmæssigt – men afgørende nødvendigt – at der tages stilling til mennesker i hjemløsheds ønsker. Derfor anbefaler Kirkens Korshær, at hjemløses selvbestemmelse ift. leverandør af bostøtte indskrives i lovforslaget som en rettighed.

Så vi sikrer, at mennesker i hjemløshed selv kan bestemme, hvem de ønsker at modtage hjælp fra. Denne ret ligger i naturlig forlængelse af selvmøderprincippet og bør også være et grundlag i arbejdet med at sikre implementeringen af Housing First i Danmark.

Kirkens Korshær stiller sig til rådighed som leverandør på bostøtten

Som en af landets mest erfarne civilsamfundsorganisationer, når det gælder mennesker i hjemløshed, står vi selvfølgelig til rådighed med erfaringer og viden om, hvordan en bolig bliver til et hjem. Og om hvordan det gode og tætte samarbejde mellem det offentlige og civilsamfundet sikres. Dette samarbejde er en af hjørnesteenene i, at Housing First lykkes i andre lande og herhjemme i fx Odense.

Kirkens Korshær er en oplagt og naturlig leverandør på bostøtte. Der er store gevinster at hente ved at lade vores personale fra herberger - og varместuer - følge beboeren og bygge videre på relationen og tilliden. Det, at vi er så tæt på, gør, at vi kan hjælpe trygt og sikkert i egen bolig. Vi kan støtte og vejlede og skabe den ro, der skal til for, at et menneske i hjemløshed kan lykkes med at skabe et blivende hjem.

Det bakkes op af flere undersøgelser, der viser, at herberger kan spille en afgørende rolle i udrulningen af Housing First. Både som en tryk, genkendelig 'base' og som et bindeled, der kan være med til at sikre, at der bliver sat ind med den rette støtte på det rette tidspunkt.

Derfor skal vi også understrege, at medarbejdere fra varместuer også er oplagte bidragsydere og kan indgå som leverandør af den vigtige støtte til at gøre en bolig til et hjem. Nogle af vores medarbejdere er allerede uddannet i Housing First-bostøttemetoder. Varmestuerne kan være med til at sikre, at endnu flere mennesker kommer ud af hjemløshed – hvis blot de bliver tænkt ind i en sammenhæng.

Målgruppe for og formål med ophold på boformer efter §110 og udskrivning fra boformer efter §110

Det er godt at få præciseret ansvars- og arbejdsfordelingen mellem §110-tilbud og kommuner; at §110-tilbud skal være midlertidige ophold for mennesker, der har et akut behov, og som er på vej i permanent bolig med den rette støtte.

Det er Kirkens Korshærs erfaring, at lange ophold på herbergerne ofte skyldes, at kommunerne ikke tager ansvar for deres borgere. At de indsats, som kommunen er forpligtiget til at give, udebliver. For at sikre, at ansvarsfordelingen mellem herberg og kommune efterleves, anbefaler Kirkens Korshær et yderligere styrket tilsyn.

Ydermere er der behov for tydelige og klare vejledninger, som præciserer "særlige sociale problemer" og "akutte vanskeligheder".

Udskrivning og behov for andet

Kirkens Korshær ser et sandsynligt behov for markant flere §§107- og 108-pladser som en konsekvens af omlægningen. For der er en gruppe af mennesker i hjemløshed, der ikke har gavn af Housing First-tilgangen.

Det er dokumenteret og alment anerkendt, at der er en gruppe på 10-20%, som har behov, der ikke umiddelbart kan rummes. Det kan være mennesker, der har behov for omsorg, støtte og hjælp i hverdagen. Mennesker, der ikke lige umiddelbart kan rummes i et lejlighedskompleks, og som har behov for en mere utraditionel bolig. Vi må også sikre, at de får den hjælp, de har behov for.

Kirkens Korshær er 450 ansatte og 9000 frivillige, som blandt andet driver varместuer, herberger og genbrugsbutikker med glæde. Vores arbejde er baseret på det kristne menneskesyn og støttes af stat og kommuner, men finansieres grundlæggende af private midler, doneret af mennesker, som tror på den store værdi af de små, gode øjeblikke.

Krav om udarbejdelse af handleplaner for borger på boformer efter §110

Kirkens Korshær understreger vigtigheden af, at samarbejdet med borgeren står i centrum for kommunerne. Den enkelte må og skal have stor indflydelse på og deltagelse i planen, så den enkeltes behov bliver mødt. Alle mennesker har nemlig ret til at bestemme over eget liv.

Det gælder fx i spørgsmål om den anviste boligs karakter, størrelse, placering mm. En egnet permanent bolig kan nemlig være forskellig fra menneske til menneske. Et hjem er mere og andet end et tag over hovedet. Derfor er det nødvendigt, at der tages udgangspunkt i det enkelte menneskes behov, når den rette bolig skal findes.

Omlægningen af refusionsordningen på hjemløseområdet

Kirkens Korshær finder det positivt, at støttemetoder fra Housing First-tilgangen udbredes, og at kommunerne vil få refusion for udgifter til bostøtte efter tilgangen efter udskrivning fra §110 borform. For vi ved, at redskaber fra tilgangen virker og hjælper rigtig mange mennesker ud af hjemløshed.

Kirkens Korshær anbefaler dog, at der også ydes refusion for udgifter til bostøtte til mennesker, der er i risiko for at ende i hjemløshed eller borgere, der er hjemløse, men som ikke opholder sig i midlertidige boformer efter serviceloven – fx gadesovere eller sofasurfere.

Det vil nemlig give kommunerne et økonomisk incitament til at forebygge hjemløshed og hjælpe mennesker i hjemløshed, som ikke bor på en midlertidig boform efter §110.

Desuden er Kirkens Korshær bekymret for, at lovforslaget kan medføre et incitament for kommunerne til at give mennesker i hjemløshed mindre intensiv og længerevarende støtte, end hvad behovet er. Bekymringen tager udgangspunkt i, at refusionen er den samme uanset om CTI, ICM eller ACT-metoden tildeles som støtte.

Problematikker, som lovforslaget ikke tager højde for

Mellemkommunale forhold

Nogle mennesker i hjemløshed, som tager ophold i henhold til serviceloven § 110, vælger et herberg, som ligger i en anden kommune, end de har opholdt sig i før. I dag er det den kommune, hvor borgeren boede eller sædvanligvis opholdt sig før opholdet, der skal yde hjælp.

I forbindelse med Housing First-tilgangen er det en fordel, at borgeren har mulighed for at bosætte sig nær herberget – og derved i den nye kommune. Borgeren har brug for det netværk, de har opbygget på herberget og ved den lokale varmetue. Samtidig kan recoveryprocessen være svær, når man flytter tilbage til det kendte miljø i hjemkommunen, man er flyttet fra.

Kirkens Korshær er bekymret for, hvad den nye lovgivning vil få af konsekvenser for mennesker i hjemløshed, der ønsker at bosætte sig i en ny kommune i forlængelse af et herbergsophold.

Og mere overordnet udfordrer det nogle helt grundlæggende principper i et menneskeliv, at man mister bestemmelsen over noget så basalt som egen bosætning, alene fordi man har manglet et hjem.

Kirkens Korshær mener derfor, at det er relevant at se på lovgivningen om mellemkommunal refusion og skabe klarhed om ansvarsdelingen kommuner imellem for at sikre individets helt rimelige ret til selvbestemmelse, og at indsatser ikke forsinkes, mens afklaringen afventer.

Gæld og administrationsaftaler

Mange beboere på herberger har det til fælles, at de har været hjemløse flere gange. Det kan føre til flere forskellige former for gæld og økonomiske vilkår, som kan gøre det svært at komme videre i egen bolig. Derfor ser Kirkens Korshær et behov for, at der kommer et større fokus på at sikre gældsrådgivning efter hjemløshed.

Der kan være tale om gæld i boligforeninger, som skal betales, før de kan få tilbudt en bolig på ny. Andre har tidligere indskudslån, de ikke betaler af på. Det er en væsentlig barriere for at komme i egen bolig. Derfor foreslår Kirkens Korshær, at der arbejdes hen imod en "saneringsaftale" med boligforeningerne, hvor tidligere gæld eftergives eller afdrages på lempelige vilkår, så tidligere gæld ikke bliver en uoverstigelig barriere.

Derudover oplever Kirkens Korshær, at det er blevet tiltagende svært at lave administrationsaftaler med kommuner om træk til husleje. Dette kan særligt være problematisk i forhold til betaling af husleje, når mennesker i tidligere hjemløshed har privat gæld. Derfor mener Kirkens Korshær, at det bør være obligatorisk for kommunerne, at de indgår aftale herom, hvis en tidligere hjemløs ønsker det.

Manglen på billige og egnede boliger

Vi kan ikke få mennesker ud af hjemløshed, hvis ikke vi har boliger nok. Boliger, der vel at mærke, er til at betale.

Der er lovforslag ude om tilvejebringelse af billige boliger, som skal ses i tæt sammenhæng med nærværende lovforslag og implementeringen af en Housing First-tilgang i Danmark.

Kirkens Korshær er stærkt bekymret for, at den indsats ikke er tilstrækkelig. Konsekvensen bliver, at mennesker i hjemløshed bliver yderligere samspilsramte; kommunerne får kun refusion for ophold i 90 dage på boformer efter §110, og der ikke boliger nok. Det kan betyde en ringere kvalitet af de boliger, kommunerne stiller til rådighed, og vil dermed ikke opleves som en reel varig og blivende bolig. Allerede nu oplever borgere i hjemløshed, at kvaliteten af de boliger, der trods alt anvises, er svingende.

Endelig vil Kirkens Korshær gerne kvittere for processen i arbejdet. Vi ser frem til fortsat godt samarbejde på tværs om at gøre op med hjemløshed i Danmark.

Kirkens Korshær står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning.

Med venlig hilsen

Jeanette Bauer

Chef for Kirkens Korshær

**KIRKENS
KORSHÆR**

Nikolaj Plads 15
1067 København K
Tlf. 33121600
j.bauer@kirkenskorshaer.dk

www.kirkenskorshaer.dk

Kirkens Korshær er 450 ansatte og 9000 frivillige, som blandt andet driver varmestuer, herberger og genbrugsbutikker med glæde. Vores arbejde er baseret på det kristne menneskesyn og støttes af stat og kommuner, men finansieres grundlæggende af private midler, doneret af mennesker, som tror på den store værdi af de små, gode øjeblikke.